

نظم بین‌المللی جدید؟

گوروش احمدی

دیپلمات پیشین

در پی به قدرت رسیدن مجدد ترامپ دوباره با این بحث که آیا نظم بین‌المللی جدیدی در حال شکل‌گرفتن است، مواجه شده‌ایم. اقدامات ترامپ در فاصله‌گرفتن از تعهدات امنیتی در قبال متحدان اروپایی، نزدیک‌شدن به روسیه و نظام‌های اقتدارگرا و نیز راه‌انداختن نوعی جنگ تجاری و… بار دیگر بحث درباره شکل‌گیری یک نظم بین‌المللی جدید را به میان آورده است. اکنون سؤال این است که آیا سیاست‌ها و اقدامات ترامپ به‌عنوان رئیس بزرگ‌ترین قدرت اقتصادی و نظامی جهان می‌تواند مخل نظم جهانی مبتنی بر انترناسیونالیسم لیبرال باشد که بعد از جنگ جهانی دوم از سوی قدرت‌های غربی و متحدان آنها توسعه یافت. ترامپ به‌وضوح معلوم کرده است که احترامی برای اصول انترناسیونالیسم لیبرال، شامل بسط تجارت آزاد، تقویت نهادهای بین‌المللی، تکیه بر چندجانبه‌گرایی برای حفظ امنیت، استقرار روابط بین‌الملل بر چارچوب‌های حقوقی و بسط لیبرال‌دموکراسی قائل نیست.

دولت ترامپ عملا شکی باقی نگذاشته که از همه سازمان‌های بین‌المللی، اعم از اقتصادی مانند صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، سیاسی مثل سازمان ملل و امنیتی مانند ناتو بیزار است و سیاست‌ها و توصیه‌های این نهادها را کاملاً منطبق با آنچه منافع آمریکا تلقی می‌کند، نمی‌داند. این تلقی و اقداماتی که در این زمینه انجام شده، مانند اعمال تعرفه‌های شدید و کاهش جدی کمک‌های جهانی موجب نگرانی‌هایی درباره اختلال در زنجیره تأمین جهانی، تورم، رکود جهانی و تأمین غذا و دارو برای آسیب‌پذیرترین مردم شده است.

اما اقدامات و سیاست‌های ترامپ را مشکل

می‌توان مبنایی برای طرح امکان شکل‌گیری

یک نظم جدید بین‌المللی دانست. او به‌عنوان فردی که تصمیماتش عمدتا بر حس درونی‌اش

و نوعی منطق معاملاتی استوار است و ریشه

در هیچ تفکر نظام‌مند و فکرسده ندارد، پیوسته

دچار تردید و تزلزل و اعوجاج در تصمیم‌گیری

است؛ تصمیماتی که او می‌گیرد، تابع فرایندهای

مرسوم در نظام‌های حکومتی نیست و عمدتا

شخصی، دفعتی، خلع‌الساعه و فی‌البداهه

است، بنابراین هنوز علامت صریح و روشنی

دال بر اینکه آمریکا در دوره تصدی او در کدام

سمت خواهد ایستاد، وجود ندارد و آمریکای

ترامپ هنوز در اتخاذ تصمیمات قاطع دچار

تردید است. تحقیر و بی‌اعتنایی به نهادهای

بین‌المللی ازجمله سازمان ملل، ناتو، صندوق

بین‌المللی پول و بانک جهانی هنوز عمدتا در

مرحله زست‌های سیاسی است و نشانه‌ای که

حاکی از تصمیم او به خروج کامل از این نهادها

باشد، مشهود نیست. او شاید می‌داند که اگر

چنین کند، فرصتی تاریخی را به رایگان در اختیار

چین برای بسط نفوذش در سطح جهانی قرار

داده است.

در این‌مقطع تنها می‌توانیم از وجود یک

موج جدید ناسیونالیست‌های انزواگرا و ضد

رود جهانی‌شدن و یک موج ناسیونال پوپولیسم

ضد لیبرال در آمریکا و شمار دیگری از کشورها

ازجمله در اروپای غربی سخن بگوییم. سؤال

این است که آیا این موج دوام خواهد آورد و

گسترش خواهد یافت یا در یک دوره پس‌دسله

انرژی‌اش تخلیه خواهد شد. سؤال این است که

آیا ضدیدت با روند جهانی‌شدن که عمدتا از ناحیه

مخالفت شدید با مهاجرت شغل‌های صنعتی-

سنتی به خارج از کشورهای غربی و هجوم

مهاجران از خارج به اروپا و آمریکا تغذیه شده و

موتور محرک ناسیونال پوپولیسم در این مناطق

بوده، مانند دیگر امواج پوپولیستی در گذشته

گذرا و موقتی خواهد بود یا خیر. به عبارت

دیگر سؤال این است که آیا می‌توانیم به صرف

مشاهده این امواج از اینکه نظم جهانی کهنه

در حال انقراض است، سخن بگوییم. در چنین

صورتی باید مشخص کنیم که نظمی که قرار

است جایگزین نظم انترناسیونالیسم لیبرال شود،

کدام نظم است. آیا نظم مرکانتیلیستی‌قرار است

جایگزین شود؟ یا نظم مبتنی بر ایجاد مناطق

نفوذ برای قدرت‌های بزرگ و تقسیم جهان بین

این قدرت‌ها قرار است جایگزین شود؟ به‌علاوه

ناسیونال پوپولیسم موجود که در اروپا و آمریکا

در مرکز تحولات و بحث‌های مربوط به تغییر

نظم بین‌المللی قرار دارد، مانند هر پوپولیسمی

در هر نقطه جهان ضد قانون داخلی و خارجی،

ضد نهادها، ضد نخبگان، ضد رسانه و ضد

نخبگان اقتصادی و… است. از این منظر می‌توان

گفت که ما اکنون با یک بحران در روابط اروپا

و آمریکا مواجه نیستیم، بلکه با یک ص‌ف‌بندی

فرامرزی و فرامنطقه‌ای و فرافراق‌راهی بین

پوپولیست‌های اقتدارگرای غربی و

اقتدارگرایان در دیگر مناطق جهان

از یک سو و لیبرال‌دموکرات‌ها در

همه جهان از سوی دیگر مواجهیم.

۶ صفحه ادامه در

سه‌شنبه ۹ اردیبهشت ۱۴۰۴
۱ ذی‌القعده ۱۴۴۶
۲۹ آوریل ۲۰۲۵
سال بیست‌ویکم
شماره ۵۰۹۶
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

سفر یک‌روزه مسعود پزشکیان به جمهوری آذربایجان با پیام گسترش همکاری‌های راهبردی و تثبیت صلح منطقه‌ای

فصل تازه همسایگی

یادداشت

مدیران ناکارآمد؛ چالش اصلی پساتوافق

جعفر احمدی

معمولا خود را در جایگاهی برتر درک کرده و در برابر انتقادها و چالش‌ها به جای خودسازی و تغییر، به دفاع از موقعیت خود می‌پردازند. این خودمحوری و عدم پذیرش واقعیت، مانع از هرگونه تحولی در مدیریت کشور می‌شود و به تداوم بحران‌ها و ناکارآمدی‌ها منجر خواهد شد. در شرایطی که کشور به مدیرانی کارآمد و آینده‌نگر نیاز دارد، این مدیران بر جسد کم‌جان سیستم اداری کشور نشسته و اجازه نمی‌دهند که ایده‌های نو و شایستگان به میدان بیایند. این واقعیت که بسیاری از مدیران فعلی در طول این چند دهه، به‌دلیل شرایط خاص و نوع نگرش خود در ساختار مدیریتی کشور قرار گرفته‌اند، خود چالشی بنیادین محسوب می‌شود. با توجه به روحیه و دیدگاه‌های مدیریتی این افراد، تبدیل رویکرد آنها به سمت همکاری و همفکری با اصول مدیریت کارآمد، نه‌تنها ساده نیست، بلکه محتمل است که تمام دستاوردهای بالقوه ناشی از توافقات به باد رفته و در راستای منافع ملی به کار نروند. دولت و ملت بعد از توافق به‌شدت نیازمند برنامه‌ریزی و طراحی استراتژی‌های مدیریتی و اقتصادی شفاف و کارآمد خواهند بود.

مدیریت کارآمد نیازمند شناخت دقیق از چالش‌ها و مشکلات جاری

یادداشت

توسعه مسکن با تخریب منابع نسل‌های آینده

پژوهشگر کشاورزی

کافی برای فعالیت‌های کشاورزی باشند، آب شرب با سرانه مصرف ۵۵ تا ۷۰ مترمکعب و آب مورد نیاز برای صد هزار هکتار فضای سبز آن (۶۰۰ تا ۸۰۰ میلیون مترمکعب) چگونه و از چه منابعی تأمین خواهد شد؟ این اراضی ملی و بدون تغییر کاربری، به‌طور میانگین سالانه حدود ۵۰۰ کیلوگرم علوفه خشک و بر اساس نرخ‌های کنونی در مجموع ۴۰ هزار میلیارد تومان ارزش افزوده برای امداران کوچ‌رو خواهند داشت. آیا در این واگذاری سخاوتمندانه و صرف‌نظر از آسیب‌های برگشت‌ناپذیر بیشتر به بستر حیات کشور، از دست رفتن این سرمایه ملی تجدیدپذیر در سال نیز محاسبه شده است؟ اگر برای توسعه مسکن از هزینه‌های غیرلزام برشمار در بودجه عمومی صرفه‌جویی و به خرید اراضی راه‌شده درون‌شهری اقدام شود، بدون تردید دستگاه متولی حفاظت از اراضی به خود اجازه نمی‌دهد این چنین تیغ تیز بر گلوی عرصه‌های حیات‌بخش بکشد. شگفتی دیگر از انفعال مجلس شورای اسلامی است که برای موارد جزئی مانند تغییر ساعت، مقاومت قاطع از خود نشان داده، اما بر چنین واگذاری‌های فاجعه‌باری چشم‌مان خود را می‌بندند. ای‌کاش حالا که متولی بخش از حضور خود و همکاریش در اجلاس وزرای کشاورزی گروه بریکس در برزیل خبر می‌دهد، نگاهی هم به سیاست‌های حفاظت از منابع و حتی توسعه قابلیت اراضی کم‌بازده، بیابان‌زدایی و گسترش جنگل و افزایش روزافزون بهره‌وری در کشوری مانند چین داشته باشند. سازمان امور اراضی باید با قید فوریت، به‌جای این‌گونه دست‌ودلبازی‌های بدون توجیه، با اصلاح قوانین موجود (که فرصت‌های زیادی برای واگذاری‌ها و تغییر کاربری‌ها در اختیار سودجویان قرار می‌دهد) از آنچه برای آیندگان کم‌شانس سرزمین ما به جا مانده است، صیانت کند؛ وگرنه در فردایی محتمل ما به تلخی یاد خواهیم کرد که چرا آنچه را پیشنهادیان با فداکاری به جا گذاشته بودند، در غفلتی نابخشودنی تباه کرده‌ایم.

روزنامه شرق

هادی خانی، معاون وزیر و دبیر شورای عالی پیشگیری و مقابله با جرائم پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم، سوء تفاهم‌ها درباره CFT و پالمر را روشن می‌کند

۱۰ پاسخ صریح به ۱۰ ابهام FATF

کشورهای محور مقاومت یا میزبان این گروه‌ها مانند یمن، لبنان و عراق، FATF را پذیرفته‌اند

این گزارش در صفحه ۲ بخوانید.عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری

بقای:

حاضریم مذاکرات را در فواصل کوتاه‌تر ادامه دهیم

۲

برگزیده‌ها

«شرق» از جزئیات آلودگی و خطر ابتلا به مشکلات تنفسی و پوستی در بندر شهید رجایی گزارش داد

انتشار گازهای مشکوک

۱۰

گزارشی از همکاری تهران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با حضور تیم فنی در ایران

تقویت دیپلماسی هسته‌ای

۳

خانه‌تکانی سرخ‌پوشان پایتخت با نظر مربی تنب‌ار آغاز شد

معماری مدرن پرسپولیس با کار تال

۹

گزارشی تحلیلی درباره انحلال دادگاه‌های ویژه جرائم اقتصادی

روایت علی ظفرزاده از دادگاه‌های اقتصادی و آثار آن بر عدالت قضائی

۸

گزارش «شرق» از گمانه‌زنی‌ها درباره زمان و ترکیب تیم مذاکره‌کننده آمریکایی در آستانه دور چهارم مذاکرات

تغییر؛ از شایعه تا واقعیت

۲

نگاه

همبستگی اجتماعی در بزنگاه‌های ناکارآمدی یادداشتی از مجید سعیدی

۱۲

یادداشت

در فاصله صفر تا هشت درصد!

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

«بخش عظیمی از ترقی بشر به پیشرفت در نقش و ظرفیت حکومت به منظور پاسخ‌گویی به چالش‌های جدید، در عین قدرتمندتر و هوشیارتر شدن جامعه بستگی دارد» (راه باریک آزادی). صندوق بین‌المللی پول در آخرین گزارش خود رشد اقتصادی کشورمان را برای سال جاری حدود صفر درصد (۰٫۳ درصد) و برای سال آتی حدود یک درصد (۱٫۱ درصد) پیش‌بینی کرد. نرخ تورم ایران طبق این گزارش برای سال جاری ۴۳٫۳ درصد و برای سال آتی ۲۴٫۵ درصد برآورد شده است (رسانه‌ها- ۱۴/۰۴/۲۰۲۳). میانگین سالانه این ارقام طبق برنامه هفتم توسعه برای رشد اقتصادی هشت درصد و برای تورم ۹٫۵ درصد است؛ فاصله‌ای بزرگ شاید به اندازه فاصله نگرش و راهبرد و چگونه دولتی می‌تواند چنین صندوق بین‌المللی پول، وزارت نفت از «۲۰ فرصت سرمایه‌گذاری در بالادست نفت و گاز ایران» رونمایی کرد؛ طرح‌هایی به ارزش ۱۳۵ میلیارد دلار که به گفته وزیر نفت می‌تواند به «توسعه صد میدان نفتی و گازی»، «طرح‌های نوآورانه در جمع‌آوری گازهای مشعل» و… منجر شود. جالب است که باز در همان روز وزیر صمت نیز از بسته سرمایه‌گذاری برای تولید این وزارتخانه رونمایی کرد و از این گفت که «برای بهبود معیشت و شرایط اقتصادی راهی جز تولید نداریم و افزایش تولید هم فقط با افزایش سرمایه‌گذاری ممکن می‌شود». اکنون که مذاکرات ایران و آمریکا در حال انجام است و هدف اصلی آن برای کشورمان، رفع تحریم‌ها و ایجاد گشایش در مناسبات و تعاملات اقتصادی و تجاری با کشورهای مختلف جهان است، اینکه چگونه انرژی و راهبرد و چگونه دولتی می‌تواند چنین امکانی را در صورت موفقیت مذاکرات ممکن و محقق کند، سؤال بسیار مهم و اساسی است، چراکه اگر امروز در شرایط ناگوار اقتصادی و سخت‌درگیر آب‌چالش‌ها و ناتاری‌های شدید مالی و بانکی و بودجه‌ای و محیط‌زیستی و انرژی هستیم، این نه‌فقط مربوط به تحریم‌ها، بلکه برآمده از انحرافات اساسی در حکمرانی اقتصادی و ساختار و سازوکار مدیریتی است.

۵ صفحه ادامه در